

9 ФЕВРАЛЬ – АЛИШЕР НАВОЙИ ТАВАЛЛУД ТОПГАН КУН

Бугун шеърият мулкининг султони Мир Алишер Навоий ҳазратларининг "Арбани ҳадис" – "Қирқ ҳадис" асари хусусида иккига сўз айтиши орзу қилдим.

Навоийнинг назмий дунёси осмон қадар кенг, уммон қадар бепоён. Бу дунёга кирган одам даҳо шонрининг тафаккури олида лол қолади. Ул зоти шарифнинг ҳар калимаси дилларни гафлат ўйқусидан ўйғотса, бедор кўнгилларни маврифат нури или зийнатлади.

Хар сафар Навоийни мутолаа қиласар эканиз, тўй комил инсон макоми сари бир энлик ёвқлашгандек бўласиз, тыйнатигин имон сувидан бахра олиб, яшаб кетгандек тулоади.

Энди "Арбани ҳадис" ҳақида. Маълумки, аслан уни Навоийнинг лири муршиди Абдурахмон Жомий ҳазратлари тузгандар. Киркта саҳих ҳадиснинг форсий назмада жарангашла Навоийни маҳлий этиди, дилида буда битикин туркий алфозда баён этмак хаваси туғидни. Навоий ҳадисларни ўйримка маънудин ижозат сўради. Пир хушундук ила руҳат берди. Негаки, у шоғиди ва дўсти Мир Алишернинг ҳар бир савоб ишини олиқишилар, хусусан, унинг туркий тил олдидаги

ҚИРҚ ЖАВОХИР

Келинг, ўша жавохир дурларидан айримларини биргалашиб қироат қилиб қўрайлик.

Ҳадис, рақам 19. (арабчадан М. Аскров таржимаси)

Миннат – саҳибларни оғатидир.

Навоий талкини:

Хар кишига риояте килсанг,
Миннат ўткармагил гумоннинг,
Негаки, ул кишига оғат эрур,
Юла міннат ва лек жонининг.

Ҳадис, рақам 23. Инсонларнинг яхшиси – одамларга фойдаси тегадиганидур.

Навоий талкини:

Халқ аро яхшироқ, дединг кимдир?
Эшишиб, айла шубҳа рафъ андин.
Яхшироқ бил ани улус ароким,
Етса кўрга улуска нафа анидин.

Ҳадис, рақам 31. Курашда голиб чиқкан пахлавон эмас, балки газзак келганда ўзини босиб олган пахлавон.

Навоий назмида:

Эмас ул пахлавонки, ўз қадрин –
Бош уза элтибон ниғун қўлғай.
Пахлавон они билки, етса газзак
Нафси амморани забун қўлғай.

БУ – КИЗИК

СИЧҚОНЧА ЎРНИГА ҚҮЛҚОП

Канаданинг "DeanMark" компанияси компютерлар учун янги "сичқонча" ишлаб чиқарнишни ўйла кўйди. AirMouse номли бу қурилма кўлга қўлқоп сингари кийилади ва ён қандай кувват олмасдан бир ҳафтагача ишлайди.

Бошқарилиши қулаги бўлган AirMouse жуда тез ва аниқ ишлайди. Бир неча ойдан сўнг сутугува чиқарилдиш режалаштирилаётган "сичқонча" 129 АҚШ доллари гача баҳо-ланмоқда.

ҚАДИМИЙ ҚУШ КОЛДИГИ

Палеонтологлар Хитой шарқида қадимий қушлардан бири – *Haplocheirus sollers* колдигини топдилар. "Science" журнали тарқатган маълумотларга кўра, топилма 160 миллион ўёшда бўлиб, узунлиги 230 сантиметрга етади.

Олимларнинг таҳминига кўра, бундай қушлар йиртқичлар сирасига киради. Улар майдада сут эмизувчи хайвонлар билан озиқланган.

САҲРОДАГИ УЛКАН РАСМ

Америкалик рассом Жим Деневан уч ёрдамчиси билан Невада штатидаги Блэк-Рок чўлида Аполлон ҳалқарини изди. Бу дўнёдаги ёнг катта расмидир. Рассом ўз асарини яратишда аниқликка яришиш учун GPS технологиясидан фойдаланди. Ёнг катта айлан диаметри 14,5 километр бўлиб, уни самолётдан ҳам бемалол кўриш мумкин. Расмдаги айрим ҷизикларнинг кенглиги 8,5 метр, чукурлиги эса бир метрдан ошиди.

Жим Деневан кум устуда расм чизиш билан ўн етти йилдан бўён шуғуланди. Шу кунгача рассом опти юздан зиёд шундай асар яратган.

ЎзА.

ҲАЁТ САБОҚЛАРИ

Нодира синфодosh дугонасини кўриб, астойдил курсанд бўлди:
– Вой, Муаззамхон, сизни учраттаним яхши бўлди.

Иккى дугона бирор сукбатлашиши илинжидаги йўл четидиги дараҳатлар соясига ўтиши:

– Муаззам, кизингиз Зебони турмушга узатмадингизми?

– Сизларни айтмасдан тўйин ўтказармиди, насиб киласа, хизматда буласизда, ўтрокжон, – Муаззамнинг юзларидаги кўзи тушши билан

– Балки қариндош бўлиб қолармиз, – қошларини учиди Нодира. – Катта акам Камолиддининг яхши танийсиз-а, бу йили келин олмоқчи. Ўли Сарвар жуда одобри, ақли бола. Якинда солиқга ишга кирди. Зебони келин қилсан дегандик, шунга...

– Кизимни фотида килиб ўйлангиз, – дугонасига "ҳозир" дэв, телефон килган одам билан жуда мўлайдим гаплашди.

– Ростадими? – тарвузи кўлтигидан тушган одамдек бўшашди Нодира. – Кудангиз ўзимизнинг қишлоқданди?

– Улар шахарлик, бизнинг бошқармамизда ишлайди.

– Танимаган, билмаган одамга кандай қилиб кизингизнинг таҳдирини ишониб топширипсиз? Еки ўғли хорижда ўшишига учдингизми?

– Гулнораҳон билан саккиз йилдан бери бирга ишлаймиз. У вилоятдаги бўлимда ишлайди. Уйга келиб юрганида Зебони кўриб, ёктириб қолибди.

Нодира келин ўришади. Ўзига қараб турган дугонасига "ҳозир" дэв, телефон килган одам билан жуда мўлайдим гаплашди.

– Кудам Гулнораҳон, кўйим янга совга жўнаттан экан. Кечроқ ўғла келишарми. Турли ўғла совглар билан близаларни қардир килиб ташлашти. Түрмуш ўртогимга ҳам, менга ҳам мана бу телефон кўйимдан совга. Зебога бирор бирордан кимматбаҳо буюмлар жўнатади, умрингдан барака топгур. Таҳдир бизни шундай маданиятли, тушунгандаги одамларга рӯбайр қилғанидан теримга сифмай кетаман, ўтрокжон – оғиздан бол томди Муаззамнинг.

– Майли, дугонаҳон, хамиша ошигинг олчи бўлсин, ўшларнинг баҳти-

юзлари ёришиди. Ўзига қараб турган дугонасига "ҳозир" дэв, телефон килган одам билан жуда мўлайдим гаплашди.

– Гулнораҳон билан саккиз йилдан бери бирга ишлаймиз. У вилоятдаги бўлимда ишлайди. Уйга келиб юрганида Зебони кўриб, ёктириб қолибди.

Нодира келин ўришади. Ўзига қараб турган дугонасига "ҳозир" дэв, телефон килган одам билан жуда мўлайдим гаплашди.

– Гулнораҳон билан саккиз йилдан бери бирга ишлаймиз. У вилоятдаги бўлимда ишлайди. Уйга келиб юрганида Зебони кўриб, ёктириб қолибди.

Нодира келин ўришади. Ўзига қараб турган дугонасига "ҳозир" дэв, телефон килган одам билан жуда мўлайдим гаплашди.

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб, «ТВ»да реклама килдирдим. Бугундан савдо яхши бўлиши керак!

– Сабзини ҳам гриппга қарши восита деб,